Kannanotto yhdysluokkaopetuksen aloittamiseen syksyllä 2027

Me OAJ:n Vesannon paikallisyhdistyksen hallitus katsomme, että Vesannolla ei ole syytä aloittaa yhdysluokkaopetusta vielä syksyllä 2027, vaan esitämme, että tilannetta tarkastellaan uudestaan syksylle 2030 tai kun 1. luokan aloittavan ryhmän oppilasmäärä on 5 oppilasta. Tämän hetkisen tiedon mukaan syksyllä 2027 aloittavassa yhdysluokassa olisi 21 oppilasta ja tuen tarvetta erittäin paljon. Seuraavassakin ikäluokassa on vähintään kymmenen lasta aloittamassa koulun.

Koulujen toimintaympäristö on muuttunut. Oppilasryhmät ovat tuen tarpeen osalta yhä moninaisempia, ja opettajilta edellytetään samanaikaisesti opetuksen eriyttämistä, oppimisen tuen toteuttamista sekä jokaisen oppilaan yksilöllisten tarpeiden huomioimista. Siksi ryhmien muodostamista ei voida tarkastella pelkästään oppilasmäärän tai laskennallisen kustannuksen näkökulmasta.

Toimiva oppimisen ja koulunkäynnin tuki edellyttää sopivan kokoisia opetusryhmiä, riittävää määrää jakotunteja sekä riittävästi erityisopettajia ja opettajia. OAJ korostaa, että ryhmäkoko ja opettajamitoitus vaikuttavat opettajan ja oppilaan vuorovaikutukseen, opetuksen laatuun, oppilaan mahdollisuuteen tulla kohdatuksi sekä opettajan mahdollisuuteen eriyttää opetusta ja oppilaan mahdollisuuteen saada hänelle kuuluvaa opetusta. Myös valtakunnallinen opetussuunnitelma linjaa tämän velvoittavasti. Edellä mainituilla asioilla on merkitystä myös työrauhan ja turvallisen oppimisympäristön kannalta.

Erityisen merkittävää yhdysluokkien näkökulmasta on se, että ryhmäkokoa tulisi pienentää erityisesti silloin, kun samassa opetusryhmässä opetetaan eri vuosiluokkien oppilaita. Tukea tarvitsevat oppilaat saattavat ilman lisäresurssointia jäädä liian vähälle huomiolle. Opettajan on vaikea vastata samanaikaisesti monenlaisiin oppimisen haasteisiin.

Oppilaiden näkökulmasta haasteena voivat olla myös ikä- ja kehitystasot. Lapsen sosiaalinen kehitys ja koulussa viihtyminen eivät perustu ainoastaan oppimiseen, vaan myös mahdollisuuteen muodostaa ystävyyssuhteita ja kokea yhteenkuuluvuutta oman ikäistensä kanssa. Siksi yhdysluokkaopetuksen soveltuvuutta tulisi arvioida kriittisesti sekä pedagogisten tavoitteiden että oppilaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin näkökulmasta.

Vaikka yhdysluokkaopetuksella on omat pedagogiset vahvuutensa, sen toteuttamiseen liittyy myös merkittäviä haasteita. Yksi keskeisimmistä ongelmista on opettajan huomion jakautuminen useiden vuosiluokkien kesken. Kun samanaikaisesti tulee huomioida eri-ikäisten oppilaiden opetussuunnitelmalliset tavoitteet, oppimisen eteneminen ja yksilölliset tuen tarpeet, vaarana on, ettei yksittäinen oppilas saa riittävästi opetusta ja ohjausta.

Lisäksi on syytä huomioida opettajan työmäärä ja jaksaminen: Opettajan suunnittelutyö lisääntyy, koska opetusta täytyy suunnitella usealle vuosiluokalle.

- Arviointi ja oppimisen seuranta vaativat useiden eri tavoitteiden samanaikaista huomioimista.
- Opettajan työ on jatkuvaa ajankäytön ja huomion jakamista.
- Työn kuormittavuus voi vaikuttaa opetuksen suunnitteluun, vuorovaikutukseen ja työssä jaksamiseen. Eri vuosiluokkien lukujärjestysten, oppimateriaalien ja opetussisältöjen yhteensovittaminen on haastavaa.
- Opettajan mahdollisuudet toteuttaa monipuolisia opetusmenetelmiä voivat kaventua, jos resurssit ovat riittämättömät.

Aikoinaan tehtyä linjausta tarkasteltaessa on nostettava esiin myös taustatiedot, joilla tämä päätös tehtiin. Silloin ei ollut vielä tiedossa, että syksyllä 2027 aloittavassa yhdysluokassa on vähintään 20 oppilasta. Yhdysluokan koko on Pohjois-Savon tasollakin tarkasteltuna suuri. Yhdysluokkiin siirtymisellä on erittäin suuri vaikutus Vesannolla koulua käyvien lasten elämään. Tällaista päätöstä valmisteltaessa onkin tehtävä Kuntaliiton ohjeistuksen mukaan myös lapsivaikutusten arviointi:

https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Iivonen_Johdatus%20lapsivaikutusten%20arviointiin%20EVA-treffit%20Kuntaliitto%206.3.19.pdf

Kyseinen arviointi on käytännössä juuri uuden kuntastrategiamme toteuttamista. Myös pöytäkirjaan 26.11.2024 on kirjattu, että päätöksen vaikutusten ennakkoarviointi on tehtävä ennen lopullista päätöstä yhdysluokkaopetukseen siirtymisestä.